

Przedpłata
wraz
z przesłką
pocztową
wynosi
5 zł. a. w.
rocznie.

ZWIĄZEK.

REDAKCJA
i
Administrcya
we Lwowie
przy placu
Maryackim
1. 9.

Pismo dwutygodniowe.

Organ Związku stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

Wychodzi 8. i 22. każdego miesiąca w objętości arkusza.

Nr. 22.

Dnia 22. Listopada 1882.

IX. rocznik.

Treść: Porządek dzienny VIII. Walnego Zgromadzenia Związku. — W sprawie centralnej instytucji kredytowej dla stowarzyszeń. — Przed Walnym Zgromadzeniem delegatów. — Rachunki towarzystw zaliczkowych za październik b. r. W sprawie funduszu zaopatrzenia funkcyjnaruszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych. — Lustracya kasy zaliczkowej w Kulikowie. — Lustracya Towarzystwa pożyczkowego i oszczędności w Podgórzu. — Lustracya Towarzystwa zaliczkowego w Rohatynie. — Ruch stowarzyszeń: Wydział Związku. Lustracya Towarzystwa zal. w Stryju. „Unia“ we Lwowie. Towarzystwo zaliczkowe w Zakopanem. Dyrektor „Vorschuss Kasse“ w Busku. Ogłoszenia.

Porządek dzienny

VIII. walnego Zgromadzenia Związku Stowarz. zarob. i gospodarczych.
dnia 8. i 9. grudnia 1882.

I. Posiedzenie

dnia 8. grudnia 1882. o godzinie 9. przed południem.

- I. Zagajenie Zgromadzenia przez Prezesa Wydziału Związku.
- II. Legitymacya delegatów towarzystw (§. 8. statutu).
- III. Wybór przewodniczącego i zastępcy przewodniczącego Zgromadzenia (§. 12. statutu).
- IV. Sprawozdanie Patrona z czynności za czas od 1. grudnia 1881. do końca listopada 1882.
- V. Wniosek Wydziału Związku do zmiany §. 22. statutu Związku stowarzyszeń. Referent Patron.
- VI. Zamknięcie rachunków Związku za rok 1882. i budżet na rok 1883. Referent Patron.
- VII. Wniosek Wydziału Związku o zaprowadzenie jednostajnych zamknięć rachunkowych.
Referent Dr. Goldmann.
- VIII. Wniosek delegata lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego w sprawie centralnej instytucji kredytowej dla stowarzyszeń związkowych. Referent Patron.
- IX. Sprawozdanie o funduszu zaopatrzenia funkcyjnaruszów stowarzyszeń związkowych.
Referent Dr. Zgórski.
- X. Wnioski stowarzyszeń i delegatów.

Dnia 9. grudnia b. r. przed południem posiedzenia komisyjne i konferencya delegatów towarzystw handlu skór.

II. Posiedzenie

dnia 9. grudnia 1882 o godzinie 3. po południu.

- XI. Sprawozdanie komisji o przedłożeniu Patrona o czynnościach z roku ubiegłego.

- XII. Sprawozdanie komisji o wniosku względem zaprowadzenia jednostajnych zamknięć rachunkowych.
- XIII. Sprawozdanie komisji o zamknięciu rachunków Związku za r. 1882. i o budżecie na r. 1883.
- XIV. Sprawozdanie komisji o wniosku delegata lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego (ustęp VIII porządku dziennego).
- XV. Wnioski w sprawie towarzystw handlu skór.
- XVI. Sprawozdanie o wnioskach delegatów i stowarzyszeń.
- XVII. Wybory uzupełniające.
- XVIII. Odczytanie i zatwierdzenie protokołów walnego Zgromadzenia.
- XIX. Zamknięcie Zgromadzenia.

Z Uchwały Wydziału Związku Stowarzyszeń.

We Lwowie, dnia 16. listopada 1882.

Dr. Tadeusz Skalkowski
patron.

W sprawie centralnej instytucji kredytowej dla stowarzyszeń związkowych.

(Wniosek dla VIII. Walnego Zgromadzenia).

Tyluletnie usiłowania Związku Stowarzyszeń około założenia centralnej instytucji kredytowej dla stowarzyszeń nie odniosły dotąd pożądanego skutku.

W cichości jednak i bez rozgłosu — pośredniczy od r. 1875. w sprawach kredytowych Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe między stowarzyszeniami prowincjonalnymi a placem lwowskim.

Dla tego też sądził podpisany delegat, że będzie obecnie na czasie wniesienie następującego wniosku do VIII. Walnego Zgromadzenia delegatów:

„Zważywszy, że pomimo uznanaj przez Delegatów Związku potrzeby centralnej instytucji dla stowarzyszeń nie mogliśmy założyć samoistnej takiej instytucji;

zważywszy zaś z drugiej strony, że stowarzyszenia nasze znajdują wydatny i przystępny kredyt u krajowych, przyjaźnych nam Instytucji, zwłaszcza u Galicyjskiej Kasy oszczędności, i że Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe uważane być może nie tylko za dostatecznie uzupełniające źródło kredytu dla stowarzyszeń, ale nadto objęło chętnie wszelkie inne agendy Zakładu, pośredniczącego między stowarzyszeniami związkowymi, a wielkimi zakładami kredytowymi placu lwowskiego, uchwała VIII. Walne Zgromadzenie Delegatów Związku:

I. Walne Zgromadzenie Związku Stowarzyszeń odstępuje na razie od myśli założenia centralnej instytucji kredytowej dla stowarzyszeń.

II. Walne Zgromadzenie Związku stowarzyszeń wskazując stowarzyszeniom jako pierwszorzędne i najkorzystniejsze źródło kredytu Gal. Kasę oszczędności, uznaje jako drugie źródło kredytu i jako najwłaściwszego pośrednika dla stowarzyszeń we wszystkich ich interesach kredytowych i pieniężnych Towarzystwo zaliczkowe we Lwowie.

III. Celem uregulowania dotychczasowych stosunków stowarzyszeń do Lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego, poleca się Patronowi przeprowadzenie z Zarządem tegoż Towarzystwa rokowań na następujących zasadniczych podstawach:

1. Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe obowiązaniem będzie przyjmować na członków wszystkie przez Patrona polecane związkowe stowarzyszenia i zastrzeże w sposób właściwy w statucie swoim prawo udziału w swoich Walnych Zgromadzeniach stowarzyszeniom, do składu jego członków należącym.

2. Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe udzielać będzie na polecenie Patrona stowarzyszeniom związkowym kredytu za opłatą procentu nie wyższego, jak 1% po nad stopę procentową od pożyczek Galicyjskiej kasy oszczędności.

3. Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe obowiązane będzie przyjmować lokacje gotówki od stowarzyszeń za opłatą przynajmniej takiego procentu, jaki płaci od wkładek Galicyjska kasa Oszczędności.

4. Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe udzielać będzie związkowym Stowarzyszeniom domicylu do Austro-węgierskiego Banku za opłatą najwyżej $\frac{1}{8}$ % prowizji od przyjętych przez tenże Bank weksli.

5. Wszelkie inne pośrednictwa pieniężne, jak podawanie i wykupno weksli, pośrednictwo w zaciąganiu i spłacaniu pożyczek w innych Zakładach kredytowych lwowskich, kupno i sprzedaż walorów i t. d. skutecznicie będzie Lwowskie Towarzystwo zaliczkowe innym stowarzyszeniom związkowym bezpłatnie.

6. Patronat i komisye Walnych Zgromadzeń Związku będą miały prawo wglądania we wszelkie korespondencje i księgi, odnoszące się do stosunku Lwowskiego

skiego Towarzystwa zaliczkowego z innymi związkowymi stowarzyszeniami“.

We Lwowie, dnia 15. listopada 1882.

Dr. Alfred Zgórski,
delegat lwowskiego Tow. zaliczkowego.

Dla użytku pp. Delegatów podaje się następujące daty z ksiąg Towarzystwa lwowskiego:

Od r. 1875. do dziś pozostawało z lwowskim Towarzystwem zaliczkowym w stosunkach łącznie 62 stowarzyszeń związkowych; w obecnej zaś chwili stoi w stosunku — jako dłużnicy lub deponenci — 47 towarzystw.

Jako członkowie lwowskiego towarzystwa zaliczkowego należą*): 1. Bialsko-Bielskie „Tow. Wzaj. Pomoc“. 2. Bircza, Tow. zal. 3. Bóbrka, Tow. zal. 4. Bochnia, Tow. zal. 5. Bołszowce, Kasa zal. 6. Dąbrowa, Tow. zal. 7. Drohobycz, Tow. zal. 8. Krakowiec, Stow. zal. 9. Limanowa, Tow. zal. 10. Lwów, Tow. Spożyw. 11. Lwów, I. Związkowa Drukarnia 12. Lwów, Tow. przemysł. 13. Lwów, Tow. handlu skór. 14. Mielec, Tow. ochr. mniej. własn. ziem. 15. Podgórze, Tow. „Wzaj. Pomoc“. 16. Przemyślany, Tow. zal. 17. Radomyśl, Stow. zal. i oszcz. 18. Radziechów, Tow. zal. 19. Rohatyn, Tow. zal. 20. Rozdół, Tow. zal. 21. Sieniawa, Tow. zal. 22. Skalał, Tow. zal. „Praca“. 23. Tłumacz, Tow. kred. „Oszczędność“. 24. Zakliczyn, Tow. zal. 25. Zbaraż, Tow. zal.

Towarzystwa związkowe miały po 15. listopada b. r. otwarty kredyt:

14 stow. w rach. bieżącym	104.000 zł.
33 stow. w eskoncie weksli	119.000 zł.
Razem	223.000 zł.

W ogóle jednak pożyczowało w lwowskim Towarzystwie zaliczkowym dotąd 58 stowarzyszeń.

Dnia 15. listopada 1882. miało 23 stowarzyszeń złożonych na czynnym rachunku bieżącym, w lwowskim Towarzystwie zaliczkowym 27.619 zł. 28 ct.

Z domicylu korzystało 4 towarzystw, upoważniło zaś do zastępstwa swego Lwowskie Towarzystwo 7 towarzystw.

Przed Walnym Zgromadzeniem Delegatów.

Od kilku lat trzymamy się zwyczaju omawiania w piśmie naszym przed Walnym Zgromadzeniem Delegatów ważniejszych spraw, umieszczonych na porządku

*) Z upadłych należały trzy stowarzyszenia do lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego a mianowicie: Lwów, Towarz. prokcyjne krawców, szewców „Praca“, i posługaczy publicznych.

tegoż Zgromadzenia, przyczém pozostajemy zawsze na stanowisku pisma, będącego raczćj organem stowarzyszeń związkowych, niż wyłącznie Wydziału Związku.

Według tego tćż zwyczaju i w tym roku pozwalamy sobie kilka poczynić uwag o sprawach, nad któremi radzić będą delegaci stowarzyszeń Związkowych.

Toć przedewszystkićm z uznaniem podnieść nam wypada zręczność w układzie porządku dziennego. Delegatom pozostawiona jest możność dwudniowych narad, czego domagano się na ostatnićm Zgromadzeniu, a nadto układ porządku dziennego jest tego rodzaju, że na I. posiedzeniu umieszczone są pićrwsze czytania spraw, nie zniewalające Zgromadzenia do powzięcia jakichkolwiek uchwał, lub postanowień, poczćm następuje przerwa 24 godzin, w którym to czasie sprawy omówić będzie można szczegółowo w komisjach, aby na II. posiedzeniu formalnie je załatwić. W ten sposób delegaci przystąpić będą mogli do uchwał po należytćj rozwadze i namyśle.

Pożyteczną nowością na tćm Zgromadzeniu będzie, że delegaci przez komisję zbadać i ocenić będą mogli całoroczną działalność Patronatu, Wydziału i Sekretaryatu *) Związku — p. Patron bowiem nie chce, aby przy punkcie IV. załatwione zostało jego sprawozdanie, lecz i owszem załatwienie odracza do nastćpnego posiedzenia, do punktu XI. W tegorocznćm sprawozdaniu Patrona wybitne miejsce zajmie sprawa lustracyi. Z radością podnosimy już na tćm miejscu, że myśl nasza zaprowadzenia lustracyi obowiazkowych przez okręgowych lustratorów powiodła się, jak to świadczy 26 dokonanych już w roku bieżącym lustracyi.

Od r. 1874. t. j. od chwili założenia naszego pisma, zajmowaliśmy się sprawą jednolitych wzorów do rocznych zamknięć rachunkowych dla naszych stowarzyszeń zaliczkowych. Obecnie pićć głównie wzorów jest w kraju używanych:

- a) dawniejszy (z przed r. 1875.) wzór lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego;
- b) wzór krakowskiego Towarzystwa zaliczkowego;
- c) wzór samborskiego Towarzystwa
- d) wzór stanisławowskiego Banku zaliczkowego;
- e) obecny wzór lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego.

Sprawę tę poruszył ponownie p. Urban, delegat stanisławowski, żądając ułożenia wzoru zamknięć rachunkowych przez Związek stowarzyszeń, a nawet ułożenia i rozdawania odpowiednich druków przez Patronat stowarzyszeniom, zwłaszcza mniejszym, nie ogłaszającym dotąd drukiem rachunków rocznych. Wydział sądził, że sprawa ta jest dość ważną, aby uczynić ją

przedmiotem narad delegatów i dla tego umieścił ją na porządku dziennym VIII. wiecu. Sprawę tą zajmowało się także ostatnie zgromadzenie austriacko-niemieckiego Związku.

Sprawa centralnej instytucyi kredytowej dla stowarzyszeń zajmuje Związek od I. naszego wiecu, t. j. również od r. 1874. Wszelkie jednak usiłowania, wszelkie pomysły okazały się w praktyce dotąd niemożliwymi:

nie znalazła się żadna wielka instytucya w kraju, któraby chciała, lub mogła stanąć na czele stowarzyszeń, jako instytucya, kierująca ich obrotami pieniężnymi; nie mogliśmy spowodować kapitalistów do założenia akcyjnej lub komandytovej instytucyi, jako centralnego Banku stowarzyszeń:

ani w końcu przystąpiliśmy do założenia samodzielnego dla siebie centralnego stowarzyszenia na zasadach ustawy z 9. kwietnia 1873.

W obec tego należałoby kwestyą centralnej instytucyi, na porządku dziennym tyle lat stojącą, ostatecznie już załatwić.

Wydział Związku przedkładając delegatom umieszczony w dzisiejszym numerze wniosek delegata lwowskiego wychodził z przekonania, że nie można już dalej gubić się w akademickich dyskusjach i szukać za nowymi projektami, ale należy wejść w rzeczywiste stowarzyszeń położenie.

Dzięki żywotności naszej, dzięki zaufaniu, jakie do nas pokłada oszczędzająca publiczność, dzięki życziwości takich instytucyi, jak galic. Kasa oszczędności i austro-węgierski Bank, nie potrzebujemy dziś szukać nowych źródeł kredytu. Stowarzyszeniom wystarcza, co już sobie zdobyły.

Jeżeli jednak w ogóle brak kredytu zewnętrznego stowarzyszeniom uczuwać się nie daje, to potrzebują one finansowego reprezentanta na większych placach bankowych, aby omijać drogę mozolnej korespondencyi zwłaszcza z pićrwszorzędnymi zakładami bankowymi, które chćtniej wchodzą w stosunki z firmami, utrzymującemi na placach bankowych reprezentantów, czyli zastępców. Potrzeba dalej stowarzyszeniom prowincjonalnym przyjaźnego komitenta, któryby poufnych udzielał im rad i wskazówek w stosunku z wielkimi zakładami, któryby bez wyzyskiwania załatwiał wymianę walorów, inkasowanie i zapłatę odsetek i t. p. na większym placu bankowym. Gdy nastćpnie kredyt w rachunku bieżącym, którego doniosłość i pożyteczność aż nadto jest znaną, przez instytucye potężne i tanie, jak galic. Kasa oszczędności i austro-węgierski Bank, nie jest dla stowarzyszeń kultywowany, i gdy mniejsze, początkujące stowarzyszenia tylko zwolna wyrabiać sobie muszą zaufanie i kredyt w pićrwszorzędnym naszych zakładach pieniężnych — więc tćż jako pewne i stałe źródło kredytu

*) To rozróżnienie czynimy z namysłu, gdyż każdy z tych organów innćj wymaga oceny.

Rachunki stowarzyszeń zaliczkowych

St a n b i e r n y

Tow. zaliczkowe w	Udziały		Fundusz rezerwy		Wkładki oszczędności				Pożyczki zaciągnięte					
	z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca	Włożono w ciągu miesiąca	Wyjęto w ciągu miesiąca	Stan z końcem miesiąca	Stan na początku miesiąca	Zaciągnięte w ciągu miesiąca	Splacone w ciągu miesiąca	Stan z końcem miesiąca		
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
Bełzie	2673	29	451	35	15277	51	760	406	16	15631	35	6000	.	6000
Białej „Wz. pom“	12759	60	746	71	40281	80	2412	90	2739	19	39955	51	30533	20
Birczy	10082	30	1307	33	11317	34	956	.	1343	64	10929	70	37948	.
Bóbrce	3793	62	951	93	9402	39	45	40	72	72	9375	07	9070	.
Bochni	21043	24	1762	60	36594	93	2239	.	1096	.	37737	85	37567	36
Bołszowcach	2370	.	302	.	1250	48	104	.	88	.	1266	48	5200	.
Busku Tow. zal.	4243	06	2002	67	4873	82	.	.	180	54	4693	28	6418	76
„ roln. prz.	42495	28	4858	15	25412	56	3248	43	5809	13	22851	86	5743	.
„ Vorschuss-Casse	16106	11	454	.	31132	25	6943	35	12880	.	25195	60	4600	30
Cieszanowie	28060	73	1554	93	29314	55	5216	78	1904	82	32626	51	.	.
Dąbrowej	53504	70	12218	87	180726	04	322	92
Delatynie	10551	46	1180	24	6949	77	39	36	233	43	6755	70	14999	.
Dobromilu	9066	67	415	09	6554	60	1558	15	815	90	7296	85	1900	.
Drohobyczu	18647	36	3235	.	59979	29	2682	32	1711	07	60950	54	21863	79
Glinianach zal.	40909	89	5963	45	125954	78	6332	43	4379	24	127907	97	54045	.
„ kred.	3348	10	138	.	20	.	251	45	.	.	271	45	.	.
Gorlicach	56864	19	7727	58	104448	26	3666	63	3661	53	104453	36	51642	89
Jarosławiu	31368	91	4182	46	58077	31	4264	.	2380	84	59960	47	13900	11
Jaryczowie now.	453	15	160	75	149	13	149	13	960	.
„ kred.	19886	70	1836	60	6448	.	1375	.	3617	.	4206	.	7220	.
Jaworowie	6032	44	288	77	17187	72	7969	60	100	13	25057	19	4500	.
Jordanowie	2160	59	395	74	18398	62	890	.	646	11	18642	71	.	.
Kałużu	9676	82	783	37	6516	79	134	.	470	.	6180	79	18550	.
Kamionka strum. Sp. poz.	14418	93	4	9	25	10627	95	2935	.	2133	95	11429	.	.
Kańczudze	2687	96	.	.	963	33	963	33	5800	.
Kolbuszowej	5111	.	809	.	5428	77	244	20	57	59	5615	38	4400	.
Komarnie	10815	75	1637	30	46161	12	1061	93	1236	87	45986	18	2000	.
Krakowie	50093	33	60	33	74648	28	15651	97	14368	51	75931	74	14971	.
Krakowcu	6274	93	417	.	3044	41	3491	.	.	.	3079	32	10200	.
Krynicy	4476	02	410	.	17441	73	899	76	341	86	17979	88	7000	.
Limanowej zal.	32017	02	3038	91	54078	13	18315	93	14302	20	58091	86	31350	34
„ Ochr. wł. ziem.	3884	52	104	.	944	36	1663	91	720	77	1887	50	1535	.
Lwowie Tow. zal.	142028	46	13827	.	465003	31	64121	76	65242	66	463882	41	150992	65
„ wz. kred	12648	98	897	32	58413	88	6491	29	7746	63	57158	54	15881	.
„ urz. pocz.	25911	03	1060	14	15669	49	430	50	839	90	15260	09	10500	.
Łańcut	29870	70	14508	.	154085	31	8218	69	5738	32	156565	68	28000	.
Makowie	9500	43	1662	58	56790	08	1918	49	180	72	58527	85	.	.
Maryampolu	3540	80	386	26	2483	65	4	50	64	01	2423	14	4000	.
Mielcu	11982	58	2412	29	46113	05	4887	09	4932	41	46067	73	.	.
Mikołajowie	804	81	77	.	115	82	30	68	.	.	146	50	4000	.
Milówce	5563	75	648	65	14838	03	418	.	449	72	14206	31	1500	.
Mościskach	12057	28	6162	42	39577	58	986	80	981	47	39582	91	8000	.
Nadwornie	235	.	63
Now. Sącza	33494	07	6149	38	125542	51	3178	80	4334	23	124387	07	.	.
„ zast.	7645	22
Oświęcimie	6715	91	704	48	16361	74	1155	66	1791	33	15726	07	.	.
Piźnie	4262	70	1240	84	11169	07	532	.	628	14	11072	93	6300	.
Podgórz	11251	21	1106	90	62976	70	1884	70	2112	59	62748	81	5700	.
Pomorzanach	11821	.	562	.	21114	.	3790	.	6091	.	18813	.	6321	05
Przemyslanach	6440	65	2861	02	23692	86	2190	89	1783	08	24100	67	12200	.
Przemysłu, rolne	41712	98	7763	78	120743	70	8958	50	7025	23	122676	97	55350	.
Radomyślu	1442	60	319	63	3505	19	40	.	120	.	3425	19	3600	.

za miesiąc Październik 1882.

St a n c z y n n y

Saldo odsetek	Reszta pozycyi stanu biernego	Pożyczki udzielone								Koszta załoz. rucho- mości i adm.	Reszta pozycyi stanu czynnego	Gotówka						
		z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca	Splacono w ciągu miesiąca	Udzielono w ciągu miesiąca	Stan z końcem miesiąca	z końcem miesiąca										
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				zł.	ct.				
		zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.				zł.	ct.				
1623	36	.	.	24595	89	1128	28	2425	.	25892	61	349	62	30	02	107	10	
2347	27	.	536	40	80426	48	23649	24	24151	34	80928	58	4083	31	764	19	2952	23
3268	79	.	995	59	60478	.	11623	.	11513	.	60368	.	1859	94	3049	98	328	79
647	49	.	358	05	23109	67	2525	02	2399	57	22984	22	429	24	2687	52	622	66
4495	02	.	995	79	96472	34	23045	30	26663	88	99940	82	2024	42	2687	52	45	45
1158	32	.	290	45	9259	10	1875	20	2565	.	9948	90	618	65	250	.	203	93
1105	15	.	.	.	16305	52	905	12	1493	03	16893	43	1152	31	228	18	439	.
4846	13	.	610	80	79272	63	3360	05	5188	47	80101	05	2806	42	5318	23	485	34
4527	30	.	.	.	50232	95	5386	21	2504	.	47350	76	2743	95	130	.	528	80
1954	26	.	.	.	59064	62	3118	23	4408	30	60354	69	616	38	776	89	2448	47
9536	34	.	9786	24	236524	53	3993	45	3678	.	236209	08	1955	29	22614	33	2609	30
4656	77	.	321	98	32869	21	2489	61	2555	.	32934	60	2227	81	3418	56	188	74
1807	90	.	105	84	18518	74	669	88	1910	.	19758	86	347	71	281	15	204	63
2626	77	.	784	38	98064	70	16770	77	14993	12	96287	05	3075	16	3858	12	622	81
16052	.	.	2066	.	239464	98	20549	54	20150	22	239065	66	2829	38	474	19	1126	21
273	60	.	.	.	2143	23	31	34	1270	.	3381	86	530	42	.	.	118	87
.	.	.	2009	26	189045	39	34853	78	36879	01	191070	62	5224	35	24706	16	1724	79
7680	12	.	521	55	87374	67	15881	41	27960	.	99453	26	1626	14	154	03	16380	17
101	62	.	96	19	1584	27	93	15	1491	12	249	23	20	26	20	26	20	23
2539	80	.	930	23	35220	21	1639	90	2487	64	36067	95	275	88	1597	27	538	23
1481	19	.	219	99	28334	61	6851	70	5775	.	27257	91	415	96	.	.	9405	71
2513	06	.	.	.	22174	30	989	54	1473	.	21690	88	430	.	10	06	2116	18
310	65	.	784	76	32622	11	1497	50	2720	.	33844	61	1047	20	214	55	630	03
2997	70	.	20	22	25804	29	4010	49	5400	76	27194	56	1705	48	2	27	372	79
780	04	.	172	41	9904	.	506	48	450	.	9847	52	107	98	274	08	277	16
1487	42	.	399	79	16366	50	928	.	1190	.	16628	50	458	58	452	13	283	38
4924	48	.	2438	97	63211	95	7461	59	7945	.	63695	36	625	83	812	55	2668	94
12211	.	.	4231	73	137500	38	25874	52	27674	.	139299	86	4104	21	12567	33	395	73
1723	06	.	197	19	15898	90	1323	60	4480	.	19055	30	848	59	1769	32	18	29
3689	54	.	315	22	28587	76	917	16	4200	.	31870	60	854	39	1094	90	50	77
4780	44	.	.	.	121143	17	4157	55	8386	20	125371	82	1077	86	675	58	1864	.
1149	14	.	15027	76	2079	.	1752	72	3831	72	422	08	16760	55	2573	57	8755	62
25246	11	.	439	54	741357	02	254748	30	217724	28	704333	.	17808	73	30663	17	8755	62
3284	60	.	39	87	80668	56	21384	.	25116	50	84400	40	2739	32	1557	15	743	40
3172	08	.	20	30	54287	80	7481	86										

S t a n b i e r n y

Tow. zaliczkowe w	Udziały		Fundusz rezerwy		Wkłádki oszczędności								Pożyczki zaciągnięte							
	z końcem		miesiąca		Stan na początku miesiąca		Włożono w ciągu miesiąca		Wyjęto w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		Stan na początku miesiąca		Zaciągnięte w ciągu miesiąca		Spłacone w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca	
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct	zł.	ct
Radziechowie	16245	46	4033	.	53857	68	4859	34	4952	84	53764	18	16538	80	3000	.	2966	50	16572	30
Rozdole	8643	74	1256	40	1105	79	.	64	182	.	924	43	18339	04	.	.	75	.	18264	04
Rudkach	10606	60	1416	33	36848	70	1205	50	971	18	37083	02	2212	70	2212	70
Sieniawie zal.	3767	57	653	10	19698	78	191	35	380	.	19510	13
Sieniaw. kr. miéj.	3002	41	535	.	14694	81	1655	94	1142	16	15208	59	2634	.	1000	.	2009	.	1625	.
Sniatynie	6942	55	841	88	13145	92	900	.	1185	76	12860	16	7400	7400	.
Sokału	13560	34	1759	48	77779	18	2189	10	3994	83	75973	45	15719	11	.	.	773	10	14946	01
Stryju zal.	11699	01	793	70	23995	24	1803	27	1547	79	24250	72	9700	.	.	.	500	.	9200	.
„ kred.	11320	.	643	.	45393	30	6313	53	5457	63	46249	20	4850	.	.	.	2800	.	2050	.
Tarnowie	20674	57	5866	01	89924	05	1226	16	716	07	90434	14	4500	.	.	.	500	.	4000	.
Wykoty	3609	65	396	54	12498	34	86	09	.	.	12584	43	11900	.	6600	.	6900	.	11600	.
Zakliczynie	6545	97	672	.	5903	97	165	.	107	63	5961	34	13800	.	1000	.	150	.	14650	.
Zbarażu	12533	36	2791	.	14681	21	1	.	100	.	14582	21	18614	96	15	.	1050	.	17579	96
Zborowie	1254	.	190	.	3244	36	1246	92	235	.	4491	28	5000	.	.	.	400	.	3400	.
Złoczowie	17847	67	3817	40	67372	32	2718	20	1727	21	68363	31	1500	1500	.

potrzebna jest instytucja, zupełnie na nasze usługi oddana. Instytucja ta powinna nam być pokrewną, jej wzrost powinien być wynikiem rozwoju wszystkich stowarzyszeń, a postęp wszystkich powinien leżeć w jej interesie i w granicach jej amicyi, pragnień i interesów.

W tém téż znaczeniu akceptował Wydział Związku wniosek lwowski. Przez przyjęcie tego wniosku nie stworzy się nie nowego, ale ujmie się w formę, w system to, co się tyle lat ze skutkiem i korzyścią już praktykuje. Żywimy nadzieję, że żadna fałszywa zawiść, lub zazdrość nie zamąci zdrowego sądu i rozumnego ocenienia wniosku ze strony szan. Delegatów. Nie idzie tu bowiem o większe wysunięcie naprzód lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego, lecz idzie o interes wszystkich stowarzyszeń. Zachować nam należy i nadal życzliwość galic. Kasy oszczędności, która zdaje się, zawsze pozostanie najwłaściwszym i jednym z najtańszych dla nas źródeł kredytu; należy nam nadal korzystać z uprzywilejowanego, a zatem możliwie najtańszego kredytu w austro-węgierskim Banku, ale stosunki nasze z instytucjami tej miary, choćby na czele ich zawsze stali tak życzliwi nam, jak dzisiejsi ich kierownicy, nie mogą nigdy tak być zażyłe, nie mogą nigdy opierać się na takiej wyrozumiałości i pobłażliwości, na takim koleżeństwie i przyjaźni, jakiej mają prawo wymagać stowarzyszenia krajowe od pokrewnego im Towarzystwa lwowskiego.

Lwowskie więc Towarzystwo zaliczkowe będzie i nadal, jak i dotąd:

udzielało kredytu w eskońcie weksli wtedy, gdy dla stowarzyszeń tańszy kredyt nie będzie stał otworem; będzie udzielało kredytu w rachunku bieżą-

cym, czego dotąd inne nie czynią zakłady;

będzie przyjmowało zbędną gotówkę tytułem oprocentowanej lokacyi przy zwrotach możliwie najdogodniejszych dla stowarzyszeń, co ważnem jest już z tego względu, iż lokacyi tego rodzaju inne zakłady pieniężne nie przyjmują, nie można bowiem ani pod względem korzyści ani wygody stawiać z temi lokacyami na równi wkładek na książeczki oszczędności, lub asygnaty kasowe;

będzie następnie Towarzystwo zaliczkowe jako przyjaźny komitent pośredniczyć w bezpośrednim podawaniu i wykupnie weksli w większych zakładach, przy podnoszeniu i spłatach pożyczek, opłacie należnych odsetek, zakupnie i sprzedaży walorów i t. p. — a nawet w zakupnie druków, książek, przyborów i utenzyliów biurowych i t. d.

będzie jak dotąd lwowskie Towarzystwo zaliczkowe przyjmowało na praktykę funkcyjaryuszów innych stowarzyszeń, będzie ich po koleżeńsku przyuczało, informowało i z ruchem stowarzyszeń i ich administracją i kierownictwem zaznajamiało.

Wszystko to czyniło i nadal czynić będzie lwowskie Towarzystwo zaliczkowe, które miało już dotąd sześćdziesięciu dwóch klientów pomiędzy stowarzyszeniami.

Uchwała więc Walnego Zgromadzenia niczego nie zmienia, nic nowego nie stwarza, lecz mimo to będzie wielkiej dla stowarzyszeń doniosłości, a to z następujących powodów:

I. Zakończy się teoretyczna o centralnej instytucji dyskusja, która nas może zaprowadzić na bezdroża.

II. Istniejące już *de facto* stosunki ujmie się *de*

S t a n c z y n n y

Saldo odsetek		Reszta pozycyi stanu biernego		Pożyczki udzielone								Koszta załóż. rucho- mości i adm.		Reszta pozycyi stanu czynnego		Gotówka	
				Stan na początku miesiąca		Spłacono w ciągu miesiąca		Udzielono w ciągu miesiąca		Stan z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		z końcem miesiąca		z końcem miesiąca	
zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.	zł.	ct.
4301	86	1927	57	91427	55	8865	11	10959	20	93521	64	2477	37	98	77	746	59
721	36	202	64	28845	97	2791	.	2627	.	28681	97	898	60	170	25	261	79
4393	17	.	.	50539	74	4190	63	4475	.	50824	11	1092	22	2067	26	1728	23
4305	24	825	65	20536	71	2053	68	2675	.	21158	03	3550	61	3329	50	1023	55
2251	13	130	33	19488	51	1757	79	2880	.	20610	72	708	16	765	04	668	54
1786	07	.	.	28897	01	2099	75	1475	.	28272	26	574	22	64	15	920	03
1806	20	3715	64	104040	97	2141	54	2428	.	104327	43	1567	13	3895	08	1971	48
4200	64	661	41	45480	23	6397	15	8362	68	46346	06	1699	34	1310	24	350	14
4797	80	.	.	57563	57	18414	36	18812	18	58182	11	2070	95	2050	.	2755	94
2127	01	.	.	116099	09	12723	30	13557	60	116933	39	2303	95	1765	31	2099	08
95	67	1	60	27479	72	216	25	612	.	27875	47	351	16	34	08	27	18
1155	04	.	.	26644	50	1565	50	2256	50	27335	50	473	32	495	71	679	82
3560	17	904	01	46355	90	2839	23	185	.	43701	67	1074	22	4771	80	2403	02
695	62	2522	29	9786	30	585	29	1481	.	11267	30	318	62	1751	62	177	73
4928	39	540	08	90829	91	5391	65	9672	.	95110	26	1351	08	50	.	485	51

Uwaga. Umieszczamy rachunki tylko tych towarzystw, które nam je najpóźniej do 15. bm. w formie przez nas wskazanej przysłały.

jure w pewne formy, przez co stowarzyszenia przez udział swój za pośrednictwem swoich pełnomocników (ustęp III. 1. wniosku) w walnych Zgromadzeniach lwowskiego Towarzystwa będą mogły mieć wpływ na jego zarząd, kierownictwo i organizacyę, — przez co następnie (ustęp III. 1. 2. i 6. wniosku) stowarzyszenia przez Patrona jak i przez swoich delegatów będą miały kontrolę i ingerencyę w tym dziale interesów lwowskiego Towarzystwa, który przeznaczony będzie dla stowarzyszeń związkowych.

III. Zachęci się na dwóch innych placach bankowych — Kraków i Stanisławów — tamtejsze Towarzystwo i Bank zaliczkowy do stworzenia mniejszych punktów centralnych dla stowarzyszeń swoich okręgów.

IV. W razie gdyby Bank krajowy, lub ktokolwiek inny chciał ze stowarzyszeniami naszymi wejść w ścisłejsze stosunki, będzie Patronowi naszemu i nam wszystkim łatwiej, jako finansowo już zcentralizowanym i reprezentowanym, przy łącznej akcji wyrobić sobie właściwe i autonomią naszą gwarantujące stanowisko.

V. Uzyskamy naturalne, łańcuch uczciwej, samodzielną pracę naszą zamykające ogniwo: Związek stowarzyszeń — „Związek“ pismo — Roczniki — Lustratorowie okręgowi — Fundusz zaopatrzenia — Finansowa reprezentacya przez jednego z naszych: lwowskie Towarzystwo zaliczkowe. — Oto! ogniwa, tworzące harmonijną całość! oto! wytyczne, po których doszliśmy dotąd, iż sumiennie powiedzieć możemy: nie zawiedliśmy zaufania kraju, bo uczciwie spełniamy nasze zadanie!...

Słuszny może spotykał Związek nasz zarzut, że za mało zajmujemy się nie-zaliczkowemi stowarzyszeniami udziałowemi. W roku ubiegłym zwrócił jednak Patronat i Wydział Związku baczniejsze oko na stowarzyszenia handlu skór, a mając w swym gronie zasłużonego na tém polu obywatela p. Adolfa Aleksandrowicza mniema, że do pracy téj wziął się z dostateczną fachową znajomością stosunków. Wydział zaprasza téż równocześnie delegatów istniejących w kraju stowarzyszeń handlu skór i komitetów, ustanowionych do dalszego tychże zakładania, na wspólną konferencyę, której uchwały i wnioski przedłożone będą (XV. punkt porz. dz.) delegatom do zbadania i zaopiniowania. Żywimy nadzieję, że poparcie Związku umożliwi szybszą i skuteczniejszą nadal działalność na tém bardzo ważnym polu naszej pracy ekonomicznej.

Tu i ówdzie dochodziły nas utyskiwania, że dla samoistnych wniosków nie pozostawia delegatom porządek dzienny naszych wieców odpowiedniego czasu i miejsca. Tym razem i temu życzeniu zadość czyni punkt X. i XVI. porządku dziennego.

W końcu pomówić będziemy mogli o sprawach naszego funduszu zaopatrzenia, o czém dziś umieszczamy artykuł w naszym piśmie. Sprawę tę uważamy za doniosłą, gdy bowiem fundusz nasz zapewni funkcjonaryuszom naszym i ich rodzinom jakąkolwiek pomoc na wypadek nieszczęścia lub bezrobocia — wtedy możemy liczyć, że garnąć się będą do nas ludzie intelektualnie i moralnie tędzy — a nie zapominajmy, że ludzkie instytucye ludźmi stoją!...

Mamy więc nad czém i o czém radzić — szanownych zaś Delegatów przyjmujemy serdeczném: „Witajcie!”

W sprawie funduszu zaopatrzenia funkcyjnaruszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych.

(Z. M.) Od czasu rozpoczęcia ruchu naszych stowarzyszeń, zaraz i nieustannie dawały się zewsząd słyszeć głosy, domagające się ubezpieczenia bytu pracowników dla tychże stowarzyszeń i od samego początku ruchu stowarzyszeń myślano nad sposobem załatwienia tego słusznego żądania. Po długim szeregu lat stworzoną wreszcie została instytucya, której zadaniem jest potrzebie tej zadość uczynić: oto w roku bieżącym powstał fundusz zaopatrzenia funkcyjnaruszów stowarzyszeń zarobkowych i gospodarczych w skutek jednomyślnéj uchwały delegatów kilkudziesięciu stowarzyszeń, zebranych na wiecu dnia 11. grudnia 1881.

Pomimo to spotykamy się z faktem zastanowienia godnym: kilkadziesiąt stowarzyszeń przez swych delegatów wyraziło i uznało potrzebę téj instytucyi, przystąpiła zaś bardzo mała ich liczba, a nawet prawdziwie zadziwiające rezultaty kilkumiesięcznéj działalności nie są w stanie pobudzić reszty stowarzyszeń do przystąpienia. Godzi się przeto zastanowić i szukać powodów tego zjawiska.

Czego wymagają funkcyjnarusze stowarzyszeń? Zdaje mi się, przedewszystkiem odpowiedniego wynagrodzenia swéj pracy, a następnie ubezpieczenia bytu dla siebie na starość, a dla rodziny na wypadek śmierci.

Sprawa wynagrodzenia pracy usuwa się sama przez się z pod rozprawy, w téj mierze bowiem rozstrzygają li tylko i wyłącznie lokalne stosunki i możność poszczególnych stowarzyszeń. Nie tak sprawa ubezpieczenia przyśkości.

Ogólnie uważanym jest jako najodpowiedniejszy ku temu środek zapewnienie dożywotnéj pensyi. Nie chcemy tu wchodzić w to, czy i o ile zapatrywanie to jest słuszném. Faktem jest atoli, że aby być w stanie stworzyć dla pewnéj kategorii ludzi fundusz pensyjny, trzeba stworzyć normy, do którychby się wszyscy interesowani stosować mogli i przy których byłby możliwym przegląd i kontrola, a ewentualnie egzekucya przyjętych zobowiązań z jednéj strony, z drugiéj zaś, aby należała doń dość znaczna liczba osób.

Temu ostatniemu względowi bylibyśmy w stanie zadość uczynić, gdyż dziś lekko licząc, stowarzyszenia nasze zatrudniają co najmniej 400 osób. Natomiast pod względem warunków, w jakich każda z tych osób zostaje, panuje taka różnorodność, że jednolitych norm ustanowić się nie da.

Przedewszystkiem rozrzuceni jesteśmy po całym kraju i pracujemy w stukilkudziesięciu instytucjach, z których każda pomimo jednolitych zasad, różni się od drugiéj szczegółami, a zwłaszcza szczegółami co do wynagradzania swych pracowników.

Mamy znaczną liczbę stowarzyszeń, w których dziś jeszcze wszyscy funkcyjnarusze spełniają swe czynności bezpłatnie, które o sprawie wynagrodzenia pomyślą dopiero, gdy się wzmogą w siły.

Mamy inne, w których wynagrodzenie czynności stanowi jedynie tantiema z zysków, zawiśła, iż tak powiem, od łaski walnego zebrania.

Mamy znów inne, gdzie wysokość tantiemy jest z góry procentowo w stosunku do zysków unormowaną, a jeszcze inne, gdzie tantiema stosuje się nie do zysków, ale do sumy pobranych procentów, do sumy udzielanych pożyczek, albo nareszcie do sumy ogólnego obrotu.

Mamy stowarzyszenia, w których funkcyjnarusze pobierają jedynie stałą płacę, i mamy nareszcie takie, które płacą funkcyjnaruszów swoich i za pomocą stałego wynagrodzenia i za pomocą tantiemy.

Oprócz tego wszystkiego mamy stowarzyszenia, w których jedni funkcyjnarusze pobierają wynagrodzenie, a inni nie, w których płatne funkcyje spełniają urzędnicy, a dyrektorowie spełniają swój urząd honorowo itp. itp.

Wobec tego, ustanowienie pewnéj stałej normy dla wszystkich stowarzyszeń i dla wszystkich ich funkcyjnaruszów, potrzebnej i koniecznej celem utworzenia funduszu pensyjnego, jest przynajmniej na dziś niemożliwością, i dlatego inicjatorowie zmuszeni do wyszukania innych sposobów zaradzenia potrzebie, zaproponowali fundusz zaopatrzenia, który nie płaci pensyi, ale zapewnia kapitał, a do przyjęcia téj formy przyczyniły się w bardzo znacznej części następujące okoliczności:

1) członkowie dyrekcji w duchu ustawy o stowarzyszeniach nie mogą być dożywotnymi, ale musi być na wszelki wypadek stowarzyszeniom pozostawioną możność usunięcia dyrektorów z posad zajmowanych;

2) że byt bardzo przeważnej części stowarzyszeń nie jest jeszcze ustalonym, że przeto téż i nie mogą przyjmować stale urzędników, jeno za pewnym dość krótkim wypowiedzeniem;

3) że nawet przy ustaleniu bytu stowarzyszenia nikt nie może gwarantować, aby rozmiar czynności nie mógł się zmniejszyć, a natenczas i liczba funkcyjnaruszów ulegać może zmianie.

Wobec tego wszystkiego, powtarzam, nie można było myśleć o funduszu pensyjnym i przyjęto jako jedynie możliwy: fundusz zaopatrzenia.

Cóż ten daje za korzyści? Oto są:

Każdy funkcyonaryusz zaoszczędza ze swęj płacy kilkadziesiąt guldenów, do których stowarzyszenia dodają drugie tyle, tak że wkładki funkcyonaryuszów mają zapewnione z góry oprocentowanie po 100 od 100.

Na wypadek, jeśli który funkcyonaryusz utraci swą posadę bez wszelkiej ze swęj strony winy, n. p. bo stowarzyszenie istnieć przestało, albo bo przełożeni mieli takie widzimisie i go z osobistęj zawiści oddalili, tak że przez czas jakiś nie ma możności kontynuowania wpłat swoich, nic nie traci, jakby to być musiało z funduszem pensyjnym, ale otrzymuje do rąk własnych wszystkie poczynione przez się wkładki ze wszystkimi przyrostami i ma o czém istnieć i starać się o nową posadę.

Na wypadek starości ma zapewniony pewien kapitalik, od którego procent wystarczyć mu może na skromne utrzymanie, który to kapitalik w funduszu pensyjnym dla pozostałej rodziny byłby przepadłym. Kapitał ten po 40 latach należenia do funduszu staje się zaś tak znacznym, iż procent od niego wyniesie z pewnością tyle, co wynosiła płaca.

To są korzyści, których lekceważyć nie można i które uchwałą wiecu delegatów stowarzyszeń z d. 11. grudnia 1881 zostały uznane.

Dlaczegoż tedy stowarzyszenia licznie nie przystępują? Czy ciężary na nie nałożone są tak znaczne? Nie sądzę. Jeśli bowiem stowarzyszenie jest w stanie na wynagrodzenie wydać 1000 zł. rocznie, to jeszcze 40 zł. do funduszu prawie nic nie zaważy. Stosunek zaś ten utrzymuje się zawsze tak, że jeśli płace wynosić by miały 10.000 zł., to 4% wkładka do funduszu wyniesie 400 zł., co znów w stosunku do rozmiaru stowarzyszenia, które może 10.000 zł. wydać na płace swych urzędników, jest nieznanym ciężarem.

Jakież inne są ciężary? Od każdego podwyższenia płacy należy przez rok piérwszy wpłacać 20% od tego podwyższenia. Jeśli zatem stowarzyszenie się wzmogło i uznało, że należy urzędnikom podwyższyć płacę o 1000 zł., to w takim razie wpłaci do funduszu 200 zł., zaiste znów nie tak znaczna suma, by miała wpływ wyrzucić na wysokość zysków.

Nareszcie mają stowarzyszenia płacić 10% od taniem wypłacanych. Jeśli stowarzyszenie jest w możności dać 100 zł. tantiemy, to mu z pewnością jeszcze 10 zł. uszczerbku nie zrobi żadnego.

Dlaczegoż tedy stowarzyszenia nie przystępują? Między innymi słyshałem jako powód, iż bardzo wiele stowarzyszeń posługuje się pracą pensyonowanych urzędników, dla których przeto dalszego ubezpieczenia nie potrzeba, bo je mają w swęj pensyi.

Pojmuje, że nie jedno stowarzyszenie, nowo powstające, ze względu na słabe swe siły pieniężne powoduje się oszczędnością tego rodzaju, skierowaną ku taniemu wyzyskaniu cudzej pracy; nie mogą jednak pojąć, jak można taką oszczędnością powodować się wówczas jeszcze, gdy

stowarzyszenie może, a zatem powinno tyle płacić za pracę, ile ona warta, bez względu, czy pracownik ma inny jakiś dochód lub nie, bo jeśli komu, to stowarzyszeniom opartym na wzajemności, nikogo wyzyskiwać nie godzi się i nie wolno.

Oszczędność atoli tego rodzaju do czasu tylko istnieć może. Z rozwojem stowarzyszenia, gdy praca się wzmoże, praca człowieka spracowanego, nie mającego przytém fachowego ku temu wykształcenia, wystarczyć nie może i stowarzyszenie musi postarać się o siły młode, zdrowe, energiczne, a fachowo uzdolnione — w takim razie oszczędność taka grubo się zemścić może!

Statut funduszu zaopatrzenia postanawia, że stowarzyszenia jakoteż ich funkcyonaryusze, przystępując po upływie roku bieżącego, a więc w roku 1883. lub później, będą musiały zapłacić wpisowe dość znaczne, bo wynoszące

- a) przy płacy do 500 zł. rocznie, po 10 zł.,
- b) przy płacy do 1000 zł. rocznie, po 25 zł.,
- c) przy płacy wyżej 1000 zł. rocznie, po 50 zł.

A zatem jeśli stowarzyszenie zaniedba obecnie pomysłić o przyszłości swych funkcyonaryuszów, to nietylko samo, ale jego funkcyonaryusze dotkliwą zapłacić muszą karę. Oto przykład: Stowarzyszenie mające 3 funkcyonaryuszów, każdego z płacą 1200 zł. rocznie, zapłacić będzie musiało wpisowego 150 zł., a owi funkcyonaryusze każdy po 50 zł., z których oni wcale korzystać nie będą, gdyż do udziałów ich doliczone nie będą.

Sądzę, iż stowarzyszeniom nie wolno narażać swych funkcyonaryuszów na tak znaczne wydatki, tém bardziej, że prędzej czy później będą musiały się namyślić do przystąpienia do funduszu zaopatrzenia.

Zwracamy tedy uwagę naszych stowarzyszeń na tę okoliczność w tém przekonaniu, że jeśli ją dotąd przeoczyły, to teraz w ostatniej godzinie naprawią błąd swój. Jeśli więc z jakichkolwiek powodów dotąd nie przystąpiły, to względ, że od 1. stycznia 1883. musiałyby opłacać wpisowe, nakłoni je niezawodnie do przystąpienia.

Lustracya

Kasy zaliczkowej „Nadzieja“ w Kulikowie.

Dnia 14. września 1882. odbyłem lustracyą związkowego towarzystwa pod firmą Kasa zaliczkowa „Nadzieja“ w Kulikowie, stowarzyszenie zarejestr. z nieogr. por. Przy lustracyi byli obecni ze strony Dyrekcji dotyczącego towarzystwa pp. Franciszek Szofer, dyrektor, Andrzej Tatuch, kasyer, i Józef Zieliński, kontrolor; ze strony komisji kontrolującej p. Romuald Rzepecki.

Księga likwidacyjna wykazywała w dniu lustracyi następujący stan majątkowy (bilans surowy):

<i>Stan bierny:</i> Udziały . . .	3.406 zł. 69 ct.
Fundusz rezerwowy . . .	388 „ 65 „
Wkładki oszczędn. . .	1.137 „ 31 „
Długi towarzystwa . . .	12.200 „ — „
Odsetki	845 „ 73 „
Reszta zysku za r. 1881	10 „ 33 „
Razem	<u>17.988 zł. 71 ct.</u>
<i>Stan czynny:</i> Pożyczki . . .	16.739 zł. 84 ct.
Koszta administr.	967 „ 64 „
„ procesowe	6 „ 07 „
Lokacje gotówką	11 „ 19 „
Kasa	263 „ 97 „
Razem	<u>17.988 zł. 71 ct.</u>

Udziały w sumie 3.406 zł. 69 ct. w. a. pochodzą od 375 członków, których liczba od ostatniego zamknięcia rachunkowego (1881) wzrosła o 82. Wpłaty na udziały przez członków są należyte. Najwyższy udział 150 zł. posiada 1 członek, a dywidendę płaciło Towarzystwo w ostatnich 2 latach po 10%.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego po 1 zł. i z wydzielonych z czystego zysku rocznych 10%; wynosi obecnie 11% udziałów i ulokowany jest w obrocie kasowym.

Wkładki oszczędności w sumie 1.137 zł. 31 ct. pochodzą od 9 stron w granicach od 30 do 320 zł. Najwyższych wkładek w kwotach powyżej 300 zł. było od 1 strony. Między właścicielami książeczek oszczędności znalazłem 1 numer od instytucji publicznych, a mianowicie: od gminy Kulików.

Towarzystwo oprocentowuje wkładki oszczędności po 6 i 7% rocznie, a nadto praktykuje następujące przy wypłacie zastrzeżenia: żąda wypowiedzenie przy wkładkach od 50—100 zł. 3 dni, 100—300 zł. 8 dni, 300—500 zł. 14 dni, 500—1000 zł. 20 dni. Sposób obliczania odsetek znalazłem odpowiedni, zauważałem tylko, że procent nie zostaje półrocznie, lecz tylko rocznie do kapitału dopisany, zwróciłem więc uwagę Dyrekcyi na to, że nie zgadza się to z postanowieniem, w książeczkach wkładek zawartém.

Ewidencya wydawanych przez Dyrekcyę książeczek oszczędności prowadzi się w sposób następujący: tylko przez książkę wkładek, co przy nie wielkiej ilości wkładek jest dostatecznym.

Wycofane książeczki oszczędności unieważnia się i przechowuje w sposób następujący: przekreślają i następnie w kasie ogniotrwałej uporządkowane przechowują się. Długi Towarzystwa w sumie 12.200 zł.

pochodzące od:

a) Gal. kasy oszczędności (na weksle 5%) . . .	6.550 zł.
b) Tow. wzaj. ubezpiec. w Krakowie (na weksle 6%) . . .	1.700 „
c) Tow. zal. Lwów (na weksle 6%)	2.150 „
d) Tow. zal. Cieszyn (na weksle 6%)	1.800 „
Razem jak wyżej	<u>12.200 zł.</u>

Towarzystwo wywiązuje się ze swoich zobowiązań należycie. Kontrola reeskontowanych weksli jest następująca: zaciągają się do księgi rachunku bieżącego z uwidocznieniem terminu zapadłości każdego akceptu; spłacone przechowują się.

Sądzę, że Dyrekcyja prowadzić powinna osobną księgę terminową, t. z. „Skadenzbuch“, na co też jej uwagę zwróciłem, gdyż przy sposobie obecnie praktykowanym łatwo termin jak: przeoczyć może.

Saldo odsetek wynosiło 845 zł. 73 ct., czyli w przychodzie 1.534 zł. 90 ct., w rozchodzie 689 zł. 17 ct. Towarzystwo pobiera od pożyczek, udzielanych członkom, 10%, a nadto w razie zwłoki prowizyą po 3%, łącznie 13%.

Odsetki obliczają się stronom od pozycyi terminowych dokładnie według dni, od pożyczek ratalnych w ten sposób, że stosownie do terminów ustanowionych procent za cały rok się oblicza i przy wypłacie od sumy pożyczkowej się potrąca; n. p. przy pożyczce 100 zł. na miesięczne raty udzielonej, strąca Dyrekcyja tytułem odsetek za cały rok 5zł. 25 ct. Jako prowizyą zwłoki od każdej zaległej raty płaci dłużnik po 1/4 centa tygodniowo od każdego 1 zł. Według ostatniego bilansu wynosiła prowizyą zwłoki w stanie czynnym 147 zł. 74 ct., czyli 1.2% kapitału wypożyczonego.

Skutkiem tego podnieść mi wypada, że stan ten żadnych obaw nie wzniesca.

Pożyczki w sumie 16.739 zł. 84 ct. składają się z 301 pozycyi.

Pożyczek udziela Towarzystwo w kwotach od 20 zł. do 300 zł. na następujące obligi dłużne: na zwykłe skrypta dłużne przy drobniejszych kwotach, większe na akta notaryalne i na weksle, i na spłaty tygodniowe, miesięczne i kwartalne, wyjątkowo na półroczne raty.

Pod względem formalnym znalazłem weksle, skrypta dłużne i akta notaryalne, wszystko z zachowaniem wszelkich formalności sporządzone. Dwie znaczniejsze, nad 300 zł. wynoszące pożyczki zostały na mocy uchwały Rady zawiadowczej łącznie z Dyrekcyą powziętej udzielone.

Sposób przechowywania i kontrola nad tymi walorami jest następująca: dokumenta te wedle lat uporządkowane przechowują się w kasie ogniotrwałej razem z gotówką kasową.

Towarzystwo udziela pożyczek na posiedzeniach Dyrekcyi na podstawie podań pisemnych. Uchwały uwidocznia się w protokole posiedzeń Dyrekcyi.

Ingerencya Rady zawiadowczej przy udzieleniu pożyczek jest następująca: pożyczki nad 300 zł. uchwała Rada zawiadowcza.

Zauważyłem, że Dyrekcyja spisuje wedle formularzy oprócz tego z każdym pożyczki się domagającym protokół szczegółowy.

Spłaty pożyczek odbywają się prawidłowo.

Według ostatniego bilansu wynosiły zaległości 656 zł. na stan pożyczek 12 018 zł. czyli 5·5%. Zaskarżonych pozycji jest 2 ze sumą 17 zł.

Syndyka Towarzystwo nie ma.

Ewidencją spraw procesowych utrzymuje sama Dyrekcya w ten sposób, że w księdze dłużników przy tych pozycjach, które są zaskarżone, odnośną czyni wzmiankę.

W ogóle co do pożyczek według szczegółowych informacji, które zaciągnąłem, zaznaczyć muszę, że przy ich udzielaniu Dyrekcya z wielką skrupulatnością sobie postępuje i każda przez dwóch ręcycieli jest ubezpieczona.

Koszta administracyi wynoszą 967 zł 64 ct., czynsz 75 zł. rocznie; płace 3 dyrektorów 300 zł. rocznie; służba 72 zł. rocznie; reszta wydatków w sumie 111 zł. 67 ct. W sumie 967 zł. 64 ct mieszczą się przeniesione z r. 1881. koszta sprawienia inwentarza 408 zł. 97 ct.

Co do wydatków administracyjnych nasuwa się uwaga, że takowe są odpowiednie.

Kasę, która według bilansu surowego i księgi kasowej wykazywała 263 zł. 97 ct. w. a., zliczyłem szczegółowo i znalazłem banknotami 260 zł., drobnymi 2 zł. 90 ct. i oprócz tego zanotowano w książeczce osobnej na porta 1 zł. 07 ct., który wydatek jeszcze w księdze likwidacyjnej nie był uwidoczniiony.

Co do innych pozycji bilansowych i kasowych znalazłem, że lokacya gotówki jest to kwota w Towarzystwie zaliczkowém we Lwowie złożona.

Biuro Towarzystwa znajduje się w domu p. Feliksa Jezierkowskiego, zajmuje ubikacyi dwie, przedpokój i kancelaryą.

Kancelarya Towarzystwa prowadzona jest przez p. Zielińskiego. Protokół podawczy, również protokoły Rady zawiadowczej i protokoły z posiedzeń dyrekcji są należycie prowadzone. Registratura i akta przechowują się w kasie ogniotrwałej, a korespondencya w stoliku.

Szczegółowe spostrzeżenie. Dyrekcya zadaje sobie wszelką pracę, aby wszystko jak najlepiej było prowadzone, i odniosłem bardzo dobre wrażenie, gdyż widoczne są usiłowania ze strony Dyrekcji, aby obowiązki swe należycie wypełnić i aby Towarzystwo było tém, czém rzeczywiście ma być, t. j. dostarczającym swym członkom na możliwie niski procent kapitałów potrzebnych.

Towarzystwo to dopiero drugi rok istnieje, pod kierunkiem p. Szofera rokuje bardzo dobrą przyszłość i wyrażam jeszcze raz, że z lustracyi tej bardzo zadowolniony jestem.

W Glinianach, dnia 15. września 1882.

Rudolf Korber

lustrator okręgu lwowskiego Pozamięjskiego.

Lustracya

Stowarzyszenia pożyczkowego i oszczędności „Wzajemna Pomoc“ w Podgórzu.

Dnia 6—10. listopada 1882 odbyłem lustracyą związkowego towarzystwa pod firmą „Stowarzyszenie pożyczkowe i oszczędności Wzajemna Pomoc w Podgórzu“. Przy lustracyi byli obecni ze strony Dyrekcji dotyczącego Towarzystwa pp. Bednarski Wojciech, Cichocki Wincenty i Klein Roman, ze strony komisji kontrolującej i Rady zawiadowczej nie było nikogo.

Księga główna (likwidacyjna) wykazała w dniu lustracyi następujący stan majątkowy (bilans surowy):

<i>Stan bierny:</i> Udziały	11.289 zł. 64 ct.
Fundusz rezerwowy	1.086 „ 85 „
Wkładki oszczędności	62.722 „ 95 „
Długi towarzystwa	8.580 „ — „
Odsetki	5.317 „ 53 „
Dywidenda z roku 1881	178 „ 96 „
Razem	<u>89.175 zł. 93 ct.</u>

<i>Stan czynny:</i> Pożyczki	75.626 zł. 28 ct.
Koszta administracyi wraz z podatkiem	876 „ 85 „
Rachunek osobisty	1.000 „ — „
Koszta zwrotne	100 „ 18 „
Inwentarz	583 „ 28 „
Lokacye	6.094 „ 34 „
Papiery publiczne	4.085 „ 95 „
Udział w Tow. zał. Lwowskiém	31 „ 47 „
Kasa	777 „ 58 „
Razem	<u>89.175 zł. 93 ct.</u>

Udziały w sumie 11.289 zł. 64 ct. w. a. pochodzą od 924 członków, których liczba od ostatniego zamknięcia rachunkowego (1881) wzrosła o 328. Wpłaty na udziały przez członków odbywają się należycie, odpowiednio do przepisów statutu po 50 ct. miesięcznie.

Najwyższy udział na 100 zł. posiada 1 członek, a dywidendę płaciło Towarzystwo w ostatnim roku po 5%. Przytem zauważyć muszę, że jeżeli Dyrekcya stara się z jednej strony członkom Towarzystwa iść na rękę, ściągając przy udzielaniu pożyczek minimum na udziały, to z drugiej pamięta o tém, aby takowe w odpowiedniej były wysokości. Jeżeli bowiem w roku 1880, a pierwszym egzystencji Towarzystwa, na jednego członka przypadało przecięciowo udziału zł. 7·39, w roku zaś 1881 zł. 9·87, to obecnie na jednego przypada w przecięciu 12 zł. 21 ct. W stosunku zaś do udzielonych pożyczek wynoszą obecnie udziały około 15%.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego po 1 zł. czystego zysku i z własnych procentów, wynosi zaś obecnie 9·63% udziałów i nlokowany jest w obrocie.

Wkładki oszczędności w sumie 62.722 zł. 95 ct. pochodzą od 172 stron w granicach od 50 ct. do 7.500 zł. Najwyższych wkładek w kwotach od 500 do 1.000 zł. było 18, od 1.001 do 4.000 zł. było 14, od 4 001 do 5.000 zł. było 2 i jedna na 7.500 zł. Między właścicielami książeczek oszczędności znalazłem 4 numera od instytucji publicznych i korporacji, a mianowicie: od funduszu gminnego w Dąbnikach 87 zł. 48 ct., od funduszu ubogich uczniów w Podgórzu 24 zł., od Towarzystwa czeładzi kominiarskiej w Krakowie 71 zł. 22 ct., od Towarzystwa Św. Wincentego à Paulo w Podgórzu 56 zł. 14 ct.

Towarzystwo oprocentowuje wkładki oszczędności po $5\frac{1}{2}$ —6% rocznie, a nadto praktykuje następujące przy wypłacie zastrzeżenia: do kwoty 100 zł. żąda wypowiedzenia 3 dni, do 250 zł. 8 dni, do 500 zł. 15 dni, do 1.000 zł. 30 dni, do 2.000 zł. 60 dni. Sposób obliczania odsetek znalazłem prawidłowy.

Ewidencja wydawanych przez Dyrekcyą książeczek oszczędności prowadzi się w osobnej księdze.

Wycofane książeczki oszczędności unieważnia się przekreśleniem, ewentualnie podpisem strony, i przechowuje się w biurze Towarzystwa.

Długi Towarzystwa w sumie 8.580 zł. pochodziły od:

a) Gal. kasy oszcz. we Lwowie (na weksle 5%)	4.000 zł.
b) Tow. wz. ubez. Kraków (na weksle 5%)	1.700 „
c) Banku a. w. (na reeskont 4%)	2.880 „
Razem jak wyżej	8.580 zł.

Towarzystwo wywiązuje się ze swoich zobowiązań z wszelką punktualnością. Kontrola reeskontowanych weksli prowadzi się w osobnej księdze z ewidencją dodatkową w kopiale korespondencyjnym

Saldo odsetek wynosiło 5.317 zł 53 ct., czyli w przychodzie 6.110 zł. 89 ct., w rozchodzie 793 zł. 36 ct. Towarzystwo pobiera od pożyczek, udzielanych członkom, 8%, a nadto w razie zwłoki prowizyą po 4% łącznie 12%.

Odsetki obliczają się stronom od pozycyi terminowych wcale dokładnie według dni, od pożyczek ratalnych w ten sposób, że przy każdej racie płaci strona i procent od pozostałego kapitału po termin następnej znowu raty. Prowizya zwłoki oblicza się „pro rata temporis“. Według ostatniego bilansu nie było żadnej prowizyi zwłoki.

Skutkiem tego podnieść mi wypada, że przy ścisłości w egzekwowaniu zaległego kapitału i małej zaległości tegoż z końcem r. 1881, stan czynny Towarzystwa przedstawia się całkiem prawidłowo.

Pożyczki w sumie 75.626 zł. 28 ct. składają się z 906 pozycyi.

Pożyczek udziela Towarzystwo w kwotach od 5 zł. do 1.200 zł. na następujące obligi dłużne: Weksle (których saldo wynosiło 55.524 zł. 64 ct.), Skrypta i Akta notaryalne (których saldo było 19.404 zł. 05 ct.) i Zastawy (których saldo wynosiło 697 zł. 59 ct.).

Pod względem formalnym znalazłem powyższe walory w zupełnym porządku. Kontrola nad tymi walorami prowadzi się w osobnych księgach, a przechowywane są w kasie ogniotrwałej, lecz pod jednym kluczem.

Towarzystwo udziela pożyczek na posiedzeniach Dyrekcyi na podstawie podań pisemnych. Uchwały uwidocznia się w księdze podań i w protokole Dyrekcyi.

Ingerencya Rady zawiadowczej przy udzieleniu pożyczek jest następująca: do 500 zł. udziela Dyrekcyja sama, po nad 500 zł. łącznie z Radą nadzorczą.

Splaty pożyczek odbywają się prawidłowo.

Według ostatniego bilansu z roku 1881 wynosiły zaległości w wekslach 864 zł. 34 ct. na stan pożyczek 29 685 zł. 04 ct. czyli 3%. Zaskarżonych pozycyi w wekslach i skryptach jest obecnie 3 ze sumą 235 zł., które wszystkie są dostatecznie zabezpieczone.

Syndyka Towarzystwo nie posiada. Umówiony adwokat pobiera tylko przyznane koszty sądowe, które sam ściąga od strony. Za wezwania zaś płaci Dyrekcyja na podstawie umowy 50 ct. i na porto 15 ct., razem 65 ct.

Ewidencją spraw procesowych utrzymuje się w osobnej księdze.

W ogóle co do pożyczek według szczegółowych informacji, które zaciągnąłem, zaznaczyć muszę, że przy udzielaniu ich Dyrekcyja postępuje sobie z możliwą ścisłością i skrupulatnością.

Koszta administracyi według bilansu za rok 1881 wynoszą 1.077 zł. 96 ct., mianowicie: czynsz 150 zł. rocznie; płace 3 dyrektorów 750 zł. rocznie; służba 29 zł. 04 ct. rocznie; reszta wydatków w sumie 148 92 ct. na potrzeby biura.

Co do wydatków administracyjnych nasuwa się uwaga, że obecnie są całkiem odpowiednie, nie wynoszą bowiem nawet $\frac{1}{5}$ brutto pobranych procentów.

Kasę, która według bilansu surowego i księgi kasowej wykazywała 777 zł. 58 ct. w. a., zliczyłem szczegółowo i znalazłem zgodnie z powyższą księgą.

Co do innych pozycyi bilansowych i kasowych znalazłem również wszystko w należyтым porządku; mianowicie papiery publiczne w nominalnej wartości 3.800 zł., na własne zaś lokacje odpowiednie dokumenta.

Biuro Towarzystwa znajduje się w domu Wgo. R. Kleina, dyrektora Towarzystwa, i zajmuje dwie ubikacje.

Kancelarya Towarzystwa prowadzona jest od godz. 10. rano do 1. z południa. Protokół podawczy, protokoły Rady zawiadowczej, protokoły z posiedzeń Dyrekcyi, registratura, akta i korespondencya w należyтым porządku.

Zanotować tutaj muszę jednak, że Rada nadzorcza prócz posiedzenia w marcu r. b., dotyczącego zamknięcia rachunków z r. 1881, raz tylko w tym roku się zebrała

(we wrześniu kiedy chodziło o wybór dyrektora). Komisja kontrolująca zaś sprawdziła również tylko bilans za rok 1881.

W Krakowie, dnia 11. listopada 1882.

Dr. Antoni Molicki.

Lustracya

Towarzystwa zaliczkowego w Rohatynie.

Dnia 19. i 20. listopada 1882. odbyłem lustracyą związkowego towarzystwa pod firmą „Towarzystwo Zaliczkowe na powiat Rohatyński w Rohatynie, stow zarejstr. z poręką nieogr.“ Przy lustracyi byli obecni ze strony Dyrekcji dotyczącego towarzystwa pp. Adolf Kornberger, Juliusz Chudzicki, Seweryn Manasterski i zastępca Dyrekcji Franciszek Marx.

Księga główna wykazywała w dniu lustracyi następujący stan majątkowy (bilans surowy):

<i>Stan bierny:</i> Udziały	11 078 zł. 04 ct.
Fundusz rezerwowy	2 486 „ — „
Wkładki oszczędności	28 070 „ 65 „
Długi towarzystwa	18 450 „ — „
Odsetki	3 201 „ 58 „
Zysk z roku 1881	488 „ 21 „
Rezerwa podatkowa	50 „ — „
Razem	<u>63 824 zł. 48 ct.</u>

<i>Stan czynny:</i> Pożyczki	58 042 zł. 09 ct.
Koszta administracyi	1 352 „ 04 „
Lokacya własna	31 „ 51 „
Koszta procesowe	568 „ 81 „
Zaległe procenta za rok 1881	2 767 „ 58 „
Koszta założenia	501 „ 76 „
Kasa	560 „ 69 „
Razem	<u>63 824 zł. 48 ct.</u>

Udziały w sumie 11.078 zł. 04 ct. w. a. pochodzą od 714 członków, których liczba od ostatniego zamknięcia rachunkowego (1881) wzrosła o 161. Wpłaty na udziały przez członków są prawidłowe (gdy się zważy, iż Towarzystwo przeważnie składa się z włościan rolników). Najwyższy udział na 200 zł. posiada jeden członek, a dywidendę płaciło Towarzystwo w ostatnich trzech latach po 4%, 8% i 6%. Nasuwa mi się uwaga, że Towarzystwo stosownie do procentów, jakie pobiera od pożyczek, zupełnie odpowiednią dywidendę od udziałów wypłaca.

Fundusz rezerwowy powstaje z wpisowego po 2 zł. od każdego wstępującego członka i kwot przez ogólne coroczne Walne zgromadzenie z czystego zysku wyłączonych, które zwykle 10% tegoż wynoszą. Wynosi on obecnie $22\frac{20}{300}\%$ udziałów i ulokowany jest w ten sposób, iż jest wzięty do ogólnego obrotu kasowego.

Wkładki oszczędności w sumie 28.070 zł. pochodzą od 229 stron w granicach od 1 zł. do 4.500 zł. Najwyższych wkładek w kwotach powyżej 1.000 zł. było od 10 stron. Między właścicielami książeczek oszczędności znalazłem 122 numerów od instytucji publicznych, a mianowicie: z funduszków Rady powiatowej 3 książeczki na kwotę blisko 4.000 zł., Towarzystwo oświaty ludowej pow. Rohatyńskiego, fundacyi Nikisza, Towarzystwa pocztmistrzów galic, funduszu szkolnego pow., oddziału Towarzystwa gospodarczego na powiat Rohatyński; resztę książeczek, t. j. 114, pochodzi od gmin powiatu Rohatyńskiego.

Towarzystwo oprocentowuje wkładki oszczędności po 5% bez żadnych dalszych zobowiązań, a nadto praktykuje następujące przy wypłacie zastrzeżenia: mianowicie wypłaca złożone wkładki oszczędności do 20 zł. bez wypowiedzenia, do 50 zł. z trzechdniowem, do 250 zł. z ośmiudniowem, do 500 zł. z piętnastodniowem, nad 500 zł. z trzydziestodniowem wypowiedzeniem. Sposób obliczania odsetek znalazłem odpowiedni półrocznie.

Ewidencya wydawanych przez Dyrekcją książeczek oszczędności prowadzi się w sposób następujący: podług porządku arytmetycznego odpowiednio do założonej w tym celu księgi, każda książeczka otrzymuje numer równy zapisanemu w téjże księdze.

Wycofane książeczki oszczędności unieważnia się i przechowuje w sposób następujący: co pół roku wycofane książeczki oszczędności, przez Radę nadzorczą są raz jeszcze badane, a następnie bywają zupełnie zniszczone przez spalenie.

Nadto do téj pozycyi zauważyć muszę, że wobec tak znacznych pojedynczych kwot, lokowanych w Towarzystwie jako wkładki oszczędności, wskazaniemby było, żeby Towarzystwo w większym zakładzie finansowym wyjednało sobie kredyt w rachunku bieżącym.

Długi Towarzystwa w sumie 18 450 zł. — ct. pochodziły od:

a) Gal. kasy oszcz. } (na akt notaryalny) 5%	9.000 zł.
we Lwowie } (na weksel) 5%	4.500 „
b) Towarzystwa zal. we Lwowie (na weksel) 6%	2.700 „
c) Banku zal. w Stanisławowie (na weksel) 6%	2.250 „
Razem jak wyżej	<u>18 450 zł.</u>

Towarzystwo wywiązuje się ze swoich zobowiązań z całą sumiennością i punktualnością.

Saldo odsetek wynosiło 3.201 zł. 58 ct., czyli w przychodzie 4.781 zł. 81 ct., w rozchodzie 1.580 zł. 23 ct. Towarzystwo pobiera od pożyczek, udzielanych członkom, 8% z góry, a nadto w razie zwłoki prowizyą po 3%, łącznie 11%.

Odsetki obliczają się stronom od pozycyi terminowych 8% dokładnie według dni, od pożyczek ratalnych w ten sposób, że procent obliczony w stosunku do spłacić się mających rat miesięcznie, kwartalnie i całorocznie z góry się pobiera; pożyczki udzielane bywają najkróćiej

na dni 14, najdłużej na rok jeden. Prowizya zwłoki oblicza się od dnia zapadnięcia terminu spłaty po 3 od sta. Według ostatniego bilansu wynosiła prowizya zwłoki w stanie czynnym 2.376 zł. 10 ct., czyli $3\frac{1}{10}\%$ kapitału wypożyczonego.

Pożyczki w sumie 58.042 zł. 09 ct składają się z 596 pozycyi.

Pożyczki udziela Towarzystwo w kwotach od 10 zł. do 1.000 zł. na następujące obligi dłużne: weksle, skrypta dłużne i akta notaryalne, do 50 zł. na skrypta dłużne do postępowania bagatelnego, wyższe na akta notaryalne wyjątkowo osobom akredytowanym na weksle t. z. suche i na spłaty na raz do trzech miesięcy, do roku w miesięcznych lub kwartalnych ratach.

Pod względem formalnym znalazłem weksle, skrypta dłużne i akta notaryalne prawidłowo wystawione; zastawów sztuk 40 przechowane w kasie ogniotrwałej; jakie zastawy i jaką kwotę obciążone, uwidoczni osobny wykaz.

Sposób przechowywania i kontrola nad tymi walorami jest następująca: przechowuje się wszystko w żelaznej kasie ogniotrwałej podług sporządzonego spisu.

Towarzystwo udziela pożyczek do 500 zł. na posiedzeniach Dyrekcyi, wyższych za uchwałą Rady nadzorczej wraz z Dyrekcyą na podstawie podań pisemnych. Uchwały uwidoczni się w księdze uchwał i protokoły zgłoszeń o pożyczki.

Ingerencya Rady zawiadowczej przy udzieleniu pożyczek jest następująca: Rada nadzorcza ustanawia dla członków kredyty, co służy Dyrekcyi jako wskazówka do udzielania pożyczek do 500 zł., wyższe zaś pożyczki nad 500 zł. uchwalane bywają na wspólnych posiedzeniach Rady nadzorczej wraz z Dyrekcyą.

Spłaty pożyczek odbywają się prawidłowo, szczególnie, gdy się zważy, iż z pożyczek korzystają przeważnie rolnicy, albowiem na 714 członków liczy Towarzystwo 510 rolników.

Według ostatniego bilansu wynosiły zaległości 12 000 zł. na stan pożyczek 58.042 zł., czyli 20% . Zaskarżonych pozycyi jest 72 ze sumą 4.300 zł., z czego wszystkie są pewne i zabezpieczone.

Syndykiem Towarzystwa jest p. Hilary Sawczyński, kandydat notaryalny. Stosunek Towarzystwa do syndyka jest następujący: pojedyncze akta dłużne do wniesienia pozwu oddaje Towarzystwo syndykowi za rewersem. Za przyznane wynagrodzenie przez dotyczące sądy i remuneracyą uchwalaną corocznie przez Walne zgromadzenie sprawuje syndyk funkcyę prawne przeciw opieszalym dłużnikom.

Ewidencyą spraw procesowych utrzymuje Towarzystwo w ten sposób, że prowadzi osobną księgę, utrzymując ewidencyą opieszalych dłużników. Koszta procesowe bilansują się corocznie.

W ogóle co do pożyczek według szczegółowych informacji, które zaciągnąłem, zaznaczyć muszę, iż Towarzystwo za poprzedniem zaciągnięciem informacji u delegatów dopiero pożyczki udziela. Ten rok dlatego tylu opieszalych dłużników wykazuje, albowiem 13 gmin tutejszego powiatu przez powódź bardzo znacznie uszkodzone zostały.

Koszta administracyi za rok 1881 wynoszą 1.910 zł. 25 ct. rocznie; płace trzech dyrektorów 1.350 zł. rocznie; opał, usługa i kancelarya 200 zł. rocznie; podatki, należności bezpośrednio, stęple, portorya, druki, inseraty,

koszta podróży i inne drobne wydatki ogólną kwotą 360 zł. 25 ct.

Co do wydatków administracyjnych nasuwa się uwaga, iż stosownie do obrotu kasowego (264.614 zł. 46 ct. w r. ubiegł.) i rozległej czynności, po odtrąceniu podatku, są normalne.

Kasę, która według bilansu surowego i księgi kasowej wykazywała 560 zł. 69 ct w. a., zliczyłem szczegółowo i znalazłem zupełnie zgodnie z księgą kassową.

Co do innych pozycyi bilansowych i kasowych znalazłem, że są w zupełnym porządku prawidłowo prowadzone.

Biuro Towarzystwa znajduje się w domu Rady powiatowej i zajmuje dwa pokoje obszerne. Towarzystwo posiada dużą żelazną kasę Wertheimowską, gdzie wszystkie walory, gotówkę i zastawy przechowuje. W domu tym mieszka woźny; biuro i kasa są przeto bezpiecznie ulokowane.

Kancelarya Towarzystwa prowadzona jest prawidłowo. Protokół podawczy podług zwykłych rubryk, protokoły Rady zawiadowczej i protokoły z posiedzeń Dyrekcyi, wszelkiego rodzaju akta, pisma, druki i registratura znajdują się w zupełnym porządku.

Szczegółowe spostrzeżenie. Rohatyńskie Towarzystwo zaliczkowe, jakkolwiek czynność jego po siedmioletniem istnieniu dosyć się rozwinęła, ma jeszcze bardzo szerokie pole do rozwoju i jest uzasadniona nadzieja, że w przyszłości tak jak dotychczas stopniowo rozwijać się będzie, wszyscy bowiem członkowie Dyrekcyi jakoteż i ludzie dobrej woli pracują w tym kierunku.

W Rohatynie, dnia 20 listopada 1882.

Izydor Kowalewski

ilustrator okręgu Złoczowskiego i Tarnopolskiego.

Ruch stowarzyszeń.

Wydział Związku odbył posiedzenie dnia 16. b. m. Obecni: Patron Dr. T. Skałkowski. Zastępca dr K. Mały. Członkowie: Dr. W. Zbyszewski, dr. B. Goldmann. Adolf Aleksandrowicz i Antoni Żabicki. — Ze strony Redakcyi: dr. A. Zgórski, sekretarz S. Wicherek. — Wydział ułożył porządek dzienny VIII. Walnego Zgromadzenia i omówił ważniejsze sprawy porządku dziennego.

Następne posiedzenie celem ostatecznego omówienia spraw porządku dziennego odbędzie się dnia 29. b. m.

Ogłoszenie.

Zaproszenie

na poufną Konferencyą
Delegatów Związku,

która się odbędzie

w biurze Lwowskiego Towarzystwa zaliczkowego
plac Maryacki l. 9.

w Czwartek dnia 7. grudnia b. r. o godz. 6 wiecz.

Celem konferencyi:

1. Poufna narada nad sprawami porządku dziennego VIII. Wiecu.
2. Porozumienie się w sprawie składu poszczególnych komisji, na wiecu wybrać się mających.

Redakcyą „Związku“.